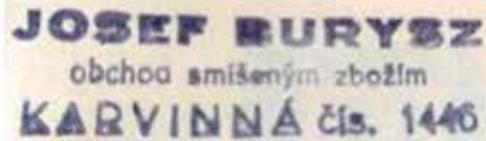

- 1 Kostel sv. Petra z Alkantary
2 Hospoda Gritner
3 Nová Lékárna
4 Česká škola
5 Obchodní dům Žižka
6 Pekárna Fajkis
7 Hospoda a drogerie Revenda
8 Důl Hohenegger
9 Kolonie Mexiko
10 Škola Nový York
11 Polská škola na Mexiku
12 Lesní osada
13 Evangelický hřbitov
14 Kolonie Nový York
15 Poslední stojící dům čp. 1690
16 Ubytovna Průkopník
17 Kulturní dům
18 Důl Barbora
19 Hospoda Duda
20 Mohyla zavražděných v roce 1939

Začneme u šikmého kostela ①, odkud se vydáme na rozcestí s ulicí Dolní, kde zabočíme doprava. Cestou po naší levici protéká příkopem Karvinský potok. Paralelně s cestou vedly také kolejky lokálky z Ostravy do Karviné, na což nás upozorňuje informační cedule připevněná na stromě asi 200 metrů od kostela. Okolí se postupem doby hodně změnilo. Do padesátych let bylo kolem nás rozptýlených několik domků, kolem kterých se táhly rozsáhlé travnaté plochy a políčka. Vlivem těžby uhlí se území začalo propadávat a dostávat pod úroveň spodní vody, což zapříčinilo jeho zátopy. Následkem toho se musela tramvajová trať i ulice Dolní neustále nadstupovat haldovinou, aby byly udrženy v provozu. Dnešní stav je výsledkem rekultivačních prací na přelomu milénia. Rozsáhlé vodní plochy zasypala haldovina a vrstva zeminy.

↑ Zdroj: Státní okresní archiv Karviná

Vázání knih, časopisů

*opravy a udržování
knihoven, foto-alba
a vsaci vodložky*

veškeré knihařské práce

JAN KUNSCHKE
knihařství, Karvinná 103

↑ Zdroj: Navštívte Těšínsko, 1936

↑ Zkouška kostelního sboru u kostela sv. Jindřicha. Vpravo diriguje Alojzy Kun-schke. Foto: Sbírka Heleny Rabské

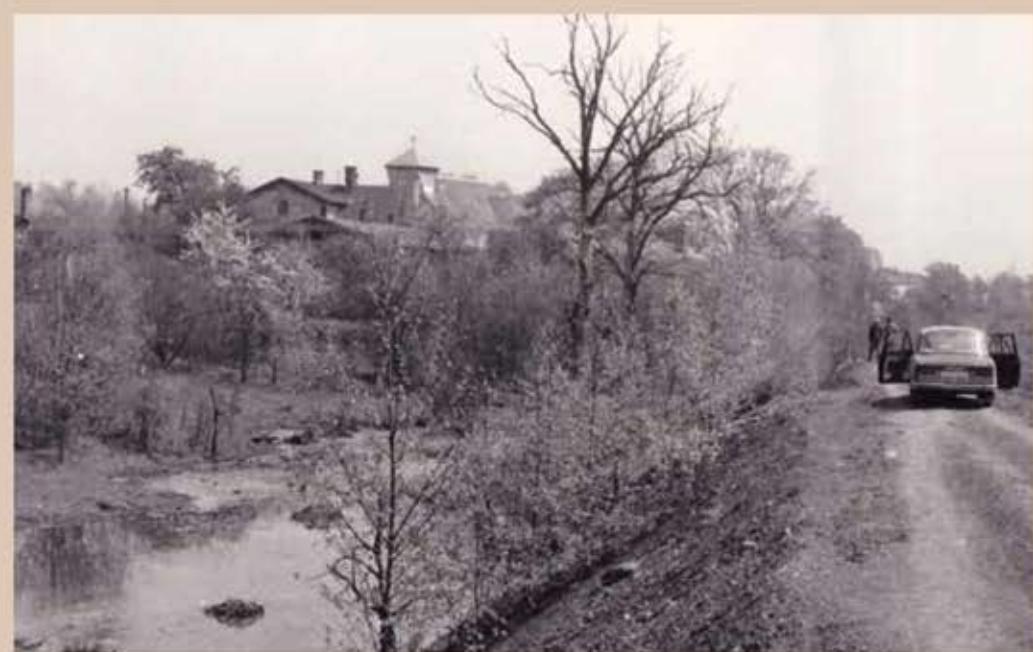
Půl kilometru od kostela zahledneme odbočku vpravo do parku Praca. Přišli jsme tak přibližně do míst, kde ve svém domě Franz Burysz (1881–1953) provozoval zámečnictví a autoopravnu. Jeho bratr Józef Burysz (1891–1966) vedle něj vedl obchod se smíšeným zbožím, jenž fungoval až do počátku 80. let. Vedle Buryszových bychom našli hrázděný dům s kovářstvím Józefa Baiera (1890–1955) a knihařstvím Jana a Růženy Kunschkeových. Rodina Kunschkeových je však především známa coby varhaníci.

Po naší levici jsme mohli naskočit na lokálku v zastávce Střed. V její blízkosti se nacházela dvouposchodová vila Rudolfa Salika s hudebninami Čeňka a Barbory Hubených a krejčovstvím Lea Osuchovského. Pokračujeme-li rovně do kopečku, asi po sedmdesáti metrech se dostaneme do míst, kde již od roku 1850 stála hospoda Gritner

②. Hostinským byl ve 20. letech Antonín Gritner (1879–1932), jenž také vedl koloniál,

↑ Pohlednice ze 30. let s tramvajovou tratí a kostelem sv. Petra z Alcantary. Foto: Sbírka po Jindřichu Wernerovi

↑ Stejný pohled na počátku 70. let, zástavba je bourána a okolí zaplavuje voda. Foto: Sbírka Petra Cieślara

KUNSCHKEOVI

Nejstarší z rodu karvinských varhaníků Alojzy Kunschke se narodil 29. května 1907 v rodině Rudolfa a Marie Kunschkeových. Jeho otec padl v 1. světové válce a matka se znova provdala za Józefa Baiera. Na jeho přání se Alojzy vyučil v oboru čišník a zároveň vystudoval Obchodní akademii v Orlové, následně pracoval na různých úřednických pozicích. Jeho celoživotní vášní však byla hudba. Proto se také ve věku 28 let rozhodl pro dálkové studium na Masarykově ústavu hudby a zpěvu v Ostravě. V té době začal vypomáhat jako varhaník v kostele sv. Jindřicha v Karviné, později začal již pravidelně hrát také v kostele sv. Petra z Alkantary. Místo varhaníka v Karviné musel během 2. světové války opustit, protože se hlásil k polské národnosti.

Po válce se vrátil k varhanům obou karvinských kostelů. Byl také členem pěveckého sboru Echo, učil mladé lidi hrát na klavír, založil a vedl polský smíšený chrámový sbor, pro který sám upravoval skladby. V roce 1964 přijal místo varhaníka v kostele Povýšení sv. Kříže ve Fryštátě. Také zde vedl dva chrámové sbory: polský, který se sem přesunul z Karviné, a český, který zde Alojzy nově založil. Hraní na varhany a vedení sborů se věnoval až do své smrti. S manželkou Helenou roz. Žagan měl tři děti – syna Józefa, dceru Jadwigu a syna Karola. Zemřel 10. října 1992.

Nejvíce hudebního talentu po otci zdědil nejstarší syn Józef, který se narodil 16. března 1935. Od svých pěti let hrál na klavír, v deseti letech se začal učit hrát na varhany. Po dokončení polského gymnázia v Orlové odešel do Brna na Hudební akademii. S manželkou krátce žil ve Zlíně, avšak již začátkem 60. let se vrátil do rodného kraje. Pracoval jako vychovatel na karvinském internátě, ale zároveň se věnoval hudbě. Vypomáhal otci v hraní na bohoslužbách, především ve Fryštátě. Spolu se třemi kamarády založil kapelu, se kterou hrál na různých tanecních zábavách na celém Těšínsku. Po smrti otce vedl zkoušky již spojeného, polsko-českého, chrámového sboru ve Fryštátě. Začal také pravidelně hrát při nedělních bohoslužbách a až do své smrti obětavě jezdil z Orlové do Fryštátu hrát na pohřbech. Zemřel 25. května 2021.

V rodinné tradici dnes pokračuje Katarzyna Kunschke, provdaná Salamon, narozená 4. listopadu 1978 Karolovi a Heleně. Její hudební talent nejvíce pomáhal rozvíjet dědeček Alojzy a strýc Józef, za jehož pedagogického dozoru začala v mládí hrát na varhany při bohoslužbách ve fryštátském kostele. Je také absolventkou Lidové školy umění.

↑ Alojzy Kunschke. Foto:
Sbírka Zbyszka Śmieji

↑ Jižní pohled na okolní zástavbu. Velká budova nalevo je dům Praca, pod ním kus hospody Gritner, patrová budova vzadu uprostřed chudobinec s restaurací Baier pod ní, napravo od chudobince dům s ordinací dr. Kiky. Ve vile v popředí sídlily hudebniny Hubených. Foto: Muzeum Těšínska, Český Těšín

povoznictví a nákladní autodopravu. Po jeho smrti převzala živnost vdova Františka Gritnerová (1884–1972), vypomáhal i syn Arnošt (1906–1979). Po roce 1948 byla hospoda uzavřena a po adaptaci v listopadu 1953 přestavěna na modlitebnu evangelické církve, jejíž věřící dosud neměli v Karviné svůj svatostánek. Zde se scházeli až do roku 1971, kdy se s ohledem na poddolování modlitebna přesunula do novostavby u bývalé Masarykovy školy. O rok později byla Gritnerovka srovnána se zemí.

Karvinští evangelíci se v první polovině 20. století scházeli k bohoslužbám v červené škole u starého kostela a celou dobu spadali pod orlovskou farnost. Až roku 1950 vznikl samostatný evangelický sbor v Karviné s třemi tisíci členů, pod vedením pastora Jerzyho Wałacha. Jeho zásluhou vznikla farní kancelář, pro kterou pronajal prostory v domě paní Stęchlé poblíž hospody Barborka, a po domluvě se konaly bohoslužby v budově Husova sboru naproti. Farníci získali také parcelu pro stavbu evangelického kostela, situovanou poblíž větrní jámy Gabriela na Solce. I když byly zhotovené stavební plány, MNV stavbu nepovolil a parcelu si vzal do svého majetku. Evangelíci se tak na 20 let uchýlili do bývalého hostince Gritner, který svépomocí udržovali. Po zbourání Husova sboru našli husité na oplátku útočiště v evangelické modlitebně, kterou využívali až do roku 1982.